

Sygn. akt *I ACa 275/19*

I ACz 414/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 czerwca 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia Piotr Górecki

Sędziowie: Małgorzata Kaźmierczak (spr.)

Bogdan Wysocki

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Sylwia Woźniak

po rozpoznaniu w dniu 3 czerwca 2020 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa *G. G., W. G. (1), K. W. (1), G. K., D. P. (następcy prawnemu B. S. (1)), D. S. (następcy prawnemu B. S. (1))*

przeciwko *Skarbowi Państwa- Wojewodzie (...) zastępowanemu przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej*

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Koninie

z dnia 28 grudnia 2018 r. sygn. akt I C 1/17

oraz zażalenia powodów

na rozstrzygnięcie o kosztach procesu zawarte w punkcie 4. wyroku Sądu Okręgowego

w K.

z dnia 28 grudnia 2018 roku sygn. akt I C 1/17

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 tiret 2 w ten sposób, że w miejsce zasądzonej od pozwanego na rzecz B. S. (1) kwoty 52.550 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 13 października 2016 roku do dnia zapłaty zasądza od pozwanego na rzecz D. P. kwotę 26.275 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 13 października 2016 roku do dnia zapłaty i na rzecz D. S. kwotę 26.275 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 13 października 2016 roku do dnia zapłaty;

II. oddala apelację powodów;

III. oddala apelację pozwanego;

IV. odrzuca zażalenie;

V. koszty postępowania apelacyjnego wzajemnie między stronami znosi.

Małgorzata Kaźmierczak Piotr Górecki Bogdan Wysocki

Sygn. akt I ACa 275/19

I A Cz 414/19

UZASADNIENIE w zakresie rozstrzygnięcia co do pkt, I-III i V

Pierwotnie powodowie G. G., B. S. (1), W. G. (2), K. W. (1), B. K. (1), G. K. i A. W. w sprawie oznaczonej sygn. akt I C 583/11 wnosili o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa - Lasów Państwowych Nadleśnictwo G. solidarnie kwoty 580.000 zł, na którą składała się kwota 260.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 14.06.2011 roku tytułem odszkodowania związanego z utratą prawa własności na skutek wydania nieważnej decyzji wywłaszczeniowej, kwoty 320.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 14.06.2011 roku na którą składała się kwota 180.000 zł tytułem odszkodowania za bezumowne korzystanie z gruntu za okres od czerwca 2001 roku do czerwca 2011 roku, 60.000 zł tytułem równowartości pobranych przez pozwanego pożytków w okresie od czerwca 2001 roku do czerwca 2011 roku, 80.000 zł tytułem odszkodowania za zniszczenie zabudowań, a jako roszczenie ewentualne (obok kwoty 580.000 zł) zgłosili żądanie wydania nieruchomości o łącznej pow. 9,73 ha, położonej w S. - gm. O., dawniej oznaczonej nr geodezyjnymi 187 i 173 oraz nakazanie pozwanemu przywrócenia stanu poprzedniego, likwidację lasu oraz rekultywację gleby (k. 298v- 299,511).

Pozwany Skarb Państwa - Lasy Państwowe Nadleśnictwo w G. zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa ostatecznie wnosil o oddalenie powództwa zarówno co do roszczenia głównego jak i roszczenia ewentualnego.

Wyrokiem z dnia 31.07.2015 roku Sąd Okręgowy w Koninie roku oddalił powództwo i nie obciążył powodów kosztami procesu.

W wyniku wywiezionej skutecznie przez powodów(poza powodem B. K. (1), którego apelacja została prawomocnie odrzucona) apelacji od ww. wyroku, Sąd Apelacyjny w Poznaniu, w wydanym wyroku z dnia 25.10.2016 roku, sygn. akt i ACa 31/16 nie podzielił oceny prawnej dokonanej przez Sąd pierwszej instancji i uchylił, w części oddalającej powództwo wobec pozwanego Skarbu Państwa- Wojewody (...) wyrok Sądu Okręgowego w Koninie z dnia 31.07.2015 roku, przekazując sprawę do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy powodowie G. G., B. S. (1), W. G. (1), K. W. (1), A. W. i

G. K. po ostatecznym sprecyzowaniu żądania w toku rozprawy apelacyjnej wnieśli o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa - Wojewody (...) na rzecz G. G. kwoty 113.300 zł, a na rzecz pozostałych powodów kwot po 37.777 zł dla każdego z nich wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24.06.2011 roku do dnia zapłaty tytułem poniesionej szkody za wydanie, uznanej w późniejszym postępowaniu za nieważną, decyzji administracyjnej z dnia 11.11.1968 roku, przejmującej nieruchomość ich poprzedniczki prawnej W. W. (1) bez odszkodowania na własność państwa. Nadto powodowie wnieśli o zasądzenie kosztów postępowania (k.677 w zw. z k.596).

Pozwany Skarb Państwa - Wojewoda (...) reprezentowany przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polski podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie (k.731 w zw. z k. 677 i k.635).

W dniu 15.02.2017 roku zmarła powódka A. W..

Wyrokiem z dnia 28.12.2018 roku Sąd Okręgowy w Koninie zasądził od pozwanego Skarbu Państwa - Wojewody (...) na rzecz powodów:

- G. G. kwotę 105.100 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 13.10.2016 roku do dnia zapłaty,
- B. S. (1) kwotę 52.550 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 13.10.2016 roku do dnia zapłaty,
- ~ K. W. (1) kwotę 52.550 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 13.10.2016 roku do dnia zapłaty,
- W. G. (1) kwotę 37.777 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 13.10.2016 roku do dnia zapłaty,
- G. K. kwotę 37.777 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 13.10.2016 roku do dnia zapłaty (punkt 1 wyroku)

oddalił powództwo w pozostałej części (punkt 2 wyroku), odstąpił od obciążania powodów nieuiszczonymi kosztami sądowymi (punkt 3 wyroku) oraz zniósł wzajemnie poniesione przez strony koszty procesu (punkt 4 wyroku).

Wydając powyższy wyrok Sąd pierwszej instancji ustalił, że I. W. (1) i W. W. (1) (z d W.) mieli dwoje dzieci S. W. (1) i K. K. (1) (z d W.). W. W. (1) po śmierci męża miała córkę G. G., natomiast w 1949 roku zawarła związek małżeński z J. S.. K. K. (1) zmarła w dniu 1.08.1989 roku. Pozostawała w związku małżeńskim z J. K. (1), z którym miała troje dzieci: powodów B. K. (1), G. K. oraz W. G. (1) (z domu K.). S. W. (1) zmarł w dniu 1.07.2002 roku. Pozostawał w związku małżeńskim z powódką A. W., z którą miał dwoje dzieci: powodów B. S. (1) (z domu W.) i K. W. (1). A. W. zmarła w dniu 15 lutego 2017 roku. Spadek po A. W. na podstawie aktu poświadczenia dziedziczenia z dnia 27.02.2017 roku nabyli jej córka - powódka B. S. (1) oraz jej syn - powód K. W. (1) w równych częściach.

I. i W. małż. W. byli właścicielami nieruchomości o łącznej pow. 9,73 ha, składającej się z działek o numerach geodezyjnych (...) (pow. 2,45ha) oraz 187 (pow. 7,28ha), położonych w miejscowości S. gmina O. - stanowiących obecnie część działek odpowiednio (...) i (...).

I. W. (1) i W. W. (1) stali się właścicielami przedmiotowej nieruchomości na podstawie aktu notarialnego z dnia 21 stycznia 1937 roku, na mocy którego ojciec I. W. (1) sprzedał synowi I. oraz W. W. (4), którzy zamierzali wstąpić w związek małżeński, przedmiotową nieruchomość stanowiącą wówczas gospodarstwo rolne opisane w treści tego aktu jako działka ziemi pochodząca z F. S. gm. O. o powierzchni 9,52,80 ha kupiona od A. I. w dniu 10.05.1926 roku. Z treści aktu notarialnego z dnia 21.01.1937 roku wynikało również, że I. W. (1) i W. W. (4) kupili od I. W. (1) nieruchomość ze wszystkimi posadowionymi na niej budynkami w tym: domem mieszkalnym, stodołą i chlewem pod jednym dachem, studnią i płotami oraz posadzonymi drzewami i wszystkim odnoszącymi się prawami i przywilejami, a także jednym koniem, uprzężą na tego konia, jedną krową i wszystkimi porządkami gospodarskimi. Nieruchomość ta nie miała wówczas urzędzonej księgi wieczystej ani zbioru dokumentów.

Nieruchomość, którą ww. aktem notarialnym nabyli I. W. (1) i W. W. (1) oznaczona została w rejestrze gruntów z 1962r. numerami geodezyjnymi działek (...) (powierzchnia 2,45 h) i 187 (powierzchnia 7,28ha) o łącznej powierzchni 9,73ha. Działka nr (...) w rejestrze opisana została jako grunty orne RVIZ, a działka o nr (...) stanowiła grunty orne RVIZ o powierzchni użytków 7,11 ha, drogi o powierzchni 0,06 ha oraz tereny zabudowane o powierzchni 0,11 ha.. Wchodzące w skład nieruchomości grunty rolne zakwalifikowane zostały pod

względem urodzajności i potencjału produkcyjnego do gruntów rolnych bardzo słabej jakości, co już wówczas predestynowało je do zalesienia. Siedlisko nieruchomości należącej do I. i W. małż. W. o powierzchni 0,11 ha usytuowane było na działce nr (...), położonej na obrzeżach miejscowości S., przy drodze publicznej o nawierzchni gruntowej do drogi kamienno - żwirowej około 1,5 km. Oddalone było również ok. 10 km od centrum administracyjnego w O. i podstawowych obiektów użyteczności publicznej oraz ok. 18 km od miasta S.. Siedlisko znajdowało się w bezpośrednim sąsiedztwie pól uprawnych, lasów i gruntów leśnych. Pozostałe niezabudowane grunty

wchodzące w skład nieruchomości o nr działki (...) przylegały poprzez drogę publiczną do działki (...) od strony południowej.

W skład zabudowań na działce o nr (...) wchodził budynek, który dzielił się na część mieszkalną i gospodarczą. W obrębie siedliska rosło kilkanaście drzew owocowych z okresu po II wojnie światowej. Podwórze ogrodzone było płotem ze sztachet drewnianych, z bramą wjazdową i furtką tej samej konstrukcji. Elementem zagospodarowania działki siedliskowej był również ustęp drewniany oraz studnia kopana z kręgów betonowych, z kołowrotkiem drewnianym i przykryciem z desek, która stanowiła źródło zaopatrzenia w wodę pitną. W latach 1946-47 roku przeprowadzony był remont budynku, w tym postawiono nowy dach też ze słomy, 2 okna i drzwi wejściowe.

I. W. (1) zmarł w dniu 22.12.1939 roku, a spadek oraz udział w gospodarstwie rolnym położonym w S. nabyła w całości jego żona W. W. (1). W. W. (1) zamieszkiwała na tej nieruchomości do czasu swojej śmierci, tj. do 15.09.1963 roku. Po śmierci W. W. (1) w gospodarstwie rolnym mieszkali nadal K. K. (1) wraz z mężem J. K. (2) i synem powodem B. K. (1), S. W. (1) i powódka G. G. (z domu W.). S. W. (1) opuścił rodzinny dom wiosną 1964 roku, natomiast powódka G. G. w dniu 10.10.1965 roku wyjechała do W., gdzie od tamtej pory mieszka i pracuje. W 1965/1966 roku małżonkowie K. wraz z synem powodem B. K. (1) opuścili nieruchomość w S., ale przychodzili co jakiś czas doglądać czy obrabiać tę nieruchomość i taka sytuacja trwała do 1967 roku. Po wyprowadzce budynki uległy zniszczeniu, a materiał budowlany, zwłaszcza cegła, zostały rozkradzione przez nieznane osoby.

Prezydium (...) w S. decyzją z dnia 11.11.1968 roku nr PG-V-22op/3/68 na podstawie art. 15 dekretu z dnia 18.04.1955 roku o uwłaszczeniu i uregulowaniu innych spraw związanych z reformą rolną i osadnictwem, art. 2 ustawy z dnia 13.07.1957 roku o zmianie dekretu z dnia 18.04.1955 roku i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5.08.1961 roku w sprawie opuszczonych gospodarstw rolnych, zarządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 30.12.1961 roku w sprawie ustalenia wysokości nakładów inwestycyjnych, umorzenia i ubytków w opuszczonych gospodarstwach rolnych i pisma okólnego Ministra Rolnictwa z dnia 10.3.1962 roku w sprawie przejmowania na własność Państwa opuszczonych gospodarstw rolnych przejął - bez odszkodowania - na własność Państwa nieruchomość rolną o pow. 9,73 ha wraz z zabudowaniami, położoną we wsi S., gromada O., opuszczoną przez W. W. (1). W treści decyzji wskazano, że nieruchomość została opuszczona przez W. W. (1) w 1954 roku, właścicielka nieruchomości nie żyje, a grunt nie jest użytkowany przez żadnego członka rodziny.

W dniu 29.12.1968 roku został sporządzony protokół zdawczo-odbiorczy, na podstawie którego przekazano w trwałą zarząd i użytkowanie na rzecz leśnictwa państwowego m.in. działki nr (...). W dniu 24.03.1969 roku została sporządzona notatka informująca, że w trybie dekretu z dnia 18.04.1955 roku zostały przejęte na własność Skarbu Państwa m.in. działki nr (...) stanowiące własność W. W. (1), po czym zostały zgłoszone zmiany do ewidencji gruntów i budynków. Na podstawie wskazanych dokumentów Powiatowe Biuro Geodezji w S. wydało w dniu 16.06.1969 roku decyzję o zmianach co do przeznaczenia działek, a Prezydium (...) w S. w dniu 3.06.1970 roku wydało decyzję, na podstawie której dokonano zmian w ewidencji gruntów: wykreśleniu z grupy IX nr rejestru gruntów 69 Państwowy Fundusz Ziemi i wpisaniu w grupie II nr rejestru 71 wsi S. gromada O. gosp. (...) Nadleśnictwo S..

W planie urządzania lasu według stanu na dzień 1.10.1977 roku grunty oznaczone oddziałem 309a o łącznej powierzchni 24,25 ha, obejmujące działki o nr (...) należące dawniej do W. W. (1), opisane zostały jako zalesienia poroine, siedlisko B., S. miejscami B., zwarcie pełne - wiek /14-16/15 lat, zadrzewienie i, bonitacja drzewostanu I/II.

Według stanu na dzień 11.11.1968 roku na nieruchomości o dawnych numerach działek (...) znajdował się las sosnowy, poza działką siedliskową o powierzchni 0,11 ha. Był to las w wieku około 5 lat, posadzony w latach 1962 - 63r. Na działce siedliskowej o nr 187 znajdował się budynek mieszkalno-inwentarsko-składowy na zabudowę wolnostojącej, parterowy, bez podpiwniczenia, częściowo ze strychem. Powierzchnia użytkowa tego budynku wynosiła 160 m², w tym mieszkalna (...) m², inwentarska 50m² i część składowa 50 m². Budynek wykonano: fundamenty z kamienia polnego, mury - zewnętrzne i wewnętrzne z gliny surowej oraz częściowo z cegły ceramicznej pełnej, szczyty dachowe - pobite deskami, strop - nad częścią mieszkalną drewniany belkowy ocieplony polepą, podsufitka z desek pokryta tynkiem cementowo - wapiennym na trzcinie, nad częścią inwentarską drewniany belkowy, dach - konstrukcji drewnianej

dwuspadowy, pokryty słomą i częściowo trzcina, komin - murowany z cegły, stolarka okienna i drzwiowa - drewniana, wrota - dwuskrzydłowe drewniane z desek na zawiasach, tynki - wewnętrzne i zewnętrzne wapienno - piaskowe, podłogi - w pokojach drewniane z desek na legarach, w kuchni i sieni oraz w części inwentarskiej i w stodole na klepisku z ubitej gliny, w sąsiedztwie posadzka gruntowa, malowanie wnętrz - farbami wapiennymi, brak instalacji elektrycznej, wody bieżącej oraz urządzonej łazienki, ogrzewanie z trzonu kuchennego i prawdopodobnie z pieca kaflowego. Woda do picia pochodziła ze wspomnianej studni usytuowanej w podwórzu. Na działce siedliskowej znajdowała się również szopka o wymiarach 8x4m (na narzędzia rolnicze i opał) konstrukcji drewnianej, w zabudowie wolnostojącej. Ściany tego budynku wykonane były z desek, dach jednospadowy pokryty słomą, posadzka gruntowa i brak było instalacji.

Według stanu nieruchomości z dnia 11.11.1968 roku i cen bieżących, wartość rynkowa budynków wraz z działką siedliskową o powierzchni 0,11 ha i elementami jej zagospodarowania wynosi 65.000 zł. Wartość gruntów ornych o łącznej powierzchni 9,56 ha (działka (...) ha, działka (...) ha) użytkowanych rolniczo bezpośrednio przed zalesieniem wynosi 250.300 zł.

J. K. (1) w 1991 roku, a G. G. w 2003 roku: występowali do poszczególnych organów administracji państwowej o zwrot wywłaszczonych

nieruchomości powołując się przy tym na bezprawność decyzji wywłaszczeniowej z 1968 roku. Skutkiem czynności prawnych podejmowanych przez powodów Samorządowe Kolegium Odwoławcze w K. decyzją z dnia 25.06.2008 roku nr(...) (...) uchyliło w całości decyzję nr (...) z dnia 28.09.2006 roku i stwierdziło nieważność decyzji Prezydium (...) w S. nr PG-V~22Op/368 z dnia 11.11.1968 roku w sprawie przejścia na własność państwa jako opuszczonej przez W. W. (1) nieruchomości rolnej we wsi S. gmina O.. W uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia wskazano, że kwestionowana decyzja została wydana z rażącym naruszeniem przepisów prawa w myśli art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a., gdyż w dacie wydania decyzji Prezydium (...) w S. znany był fakt, że W. W. (1) zmarła - choć daty jej śmierci nie ustalono - zatem organ nie miał żadnych podstaw do rozstrzygnięcia o sytuacji prawno-majątkowej nieżyjącej osoby fizycznej. Podkreślono nadto, że organ wydający kwestionowaną decyzję obowiązany był do ustalenia czy żyje osoba (której decyzja dotyczy), czy też należy prowadzić postępowania wobec jej spadkobierców.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w P. wyrokiem z dnia 8.04.2009 roku, sygn. akt III SA/Po 430/08 oddalił skargę Lasów Państwowych Nadleśnictwo w G. na decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego w K. z dnia 25.06.2008 roku (...) (...). Naczelny Sąd Administracyjny wyrokiem z dnia 25.06.2010 roku, sygn. akt I OSK 1146/09 oddalił skargę kasacyjną Lasów Państwowych Nadleśnictwo w G. od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w P. z dnia 8.04.2009 roku, sygn. akt Ii SA/Po 430/08.

Pismem z dnia 9.09.2010 r powodowie G. G., B. S. (1), W. G. (1), K. W. (1), B. K. (1) i G. K. wezwali Lasy Państwowe Nadleśnictwo G. do wydania w terminie 14 dni części nieruchomości w postaci części działek (...), oznaczonych w dacie wydania nieważnej decyzji numerami (...). W odpowiedzi Nadleśnictwo G. wyraziło zgodę na wydanie nieruchomości pod warunkiem zwrotu wartości naniesień drzewostanów o szacunkowej wartości 161.041, 42 zł. Pismem z dnia 29.12.2010 roku powodowie G. G., B. S. (1), W. G. (1), K. W. (1), B. K. (1) i G. K. wezwali Nadleśnictwo G. do zapłaty odszkodowania za przejście gruntów o powierzchni

9,37 ha dawnych działek nr (...) w kwocie 350.000 zł lub wydanie gruntów w naturze. W odpowiedzi Nadleśnictwo G. podtrzymało swoje dotychczasowe stanowisko.

W części dotyczącej działek oznaczonych uprzednio numerami 187 i 173, a obecnie stanowiących część działek oznaczonych numerami geodezyjnymi (...) ówczesny Sąd Rejonowy w Koninie V! Zamiejskowy Wydział C. w S. postanowieniem z dnia 6.03.2014 roku, sygn. akt Vli Ns 611/13 stwierdził, że Skarb Państwa-Lasy Państwowe nabył przez zasiedzenie z dniem 29.12.1988 roku własność nieruchomości położonej w miejscowości S. gmina O. oznaczonej uprzednio numerami(...), a obecnie stanowiących część działek oznaczonych numerami geodezyjnymi (...). Sąd Okręgowy w Koninie postanowieniem z dnia 4.07.2014 roku, sygn. akt I 1 Ca 227/14 oddalił apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w Koninie V. Zamiejskowy Wydział Cywilny w S. z dnia 6.03.2014 roku, sygn. VII Ns 611/13. Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 8.07.2015 roku, sygn. akt Ii CSK 800/14 odmówił przyjęcia

skargi kasacyjnej do rozpoznania. Obecnie działka o numerze geodezyjnym (...) stanowi część działki numer (...) (która dawniej miała numer (...)), natomiast działka o numerze geodezyjnym (...) wchodzi w skład działki numer (...) (która dawniej miała numer (...)). Właścicielem obu działek jest Skarb Państwa, natomiast zarządcą Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo G.. Działki te zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego przeznaczone są pod teren upraw leśnych/dolesień.

Sąd Rejonowy w Słupcy postanowieniem z dnia 29.12.2003 roku, sygn. akt I Ns 716/03 stwierdził, że I. W. (1) zmarł w dniu 22.12.1939 roku we wsi S. gmina O. o godz. 24.00. Sąd Rejonowy w Słupcy postanowieniem z dnia 8.06.2004 roku, sygn. akt I Ns 337/04 stwierdził, że spadek po I. W. (2) nabyła jego żona W. W. (1) oraz dzieci S. W. (1) i K. W. (2) po 1/3 części, z tym że wchodzący w skład spadku udział w gospodarstwie rolnym położonym w S. o powierzchni 9,73 ha na podstawie ustawy nabyła jego żona W. W. (1) w całości, natomiast spadek po W. W. (1) nabyły jej dzieci G. G., K. K. (1) i S. W. (1) po 1/3 części, co dotyczy również roszczeń z tytułu przejęcia przez Skarb Państwa gospodarstwa rolnego o powierzchni 19,46 ha. Sąd

Rejonowy w M. postanowieniem z dnia 25.02.2005 roku sygn. akt I Ns 38/05 stwierdził, że spadek po S. W. (2), zmarłym w dniu 1.07.2002 roku w M. na podstawie ustawy nabyli jego żona A. W. oraz dzieci B. S. (1) i K. W. (1), po 1/3 części każde z nich. Sąd Rejonowy w Koninie postanowieniem z dnia 18.04.1996 roku, sygn. akt Ns 368/96 stwierdził, że spadek po K. K. (1), zmarłej w dniu 1.08.1989 roku w K. na podstawie ustawy nabyli mąż J. K. (1) i dzieci B. K. (1), G. K. oraz W. G. (1) każdy po 1/4 części J. K. (1) nie żyje.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy stwierdził, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy wskazał, że kwestia podstawy prawnej odpowiedzialności pozwanego Skarbu Państwa - Wojewody (...) oraz jej zakres została już przesądzona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 25.10.2016 roku, przypominając, że podstawą prawną roszczenia powodów pozostaje art. 160 § 1 k.p.a. Odszkodowanie należne powodom jest konsekwencją wydania bezprawnej decyzji wywłaszczeniowej z 1968 roku, uznanej w późniejszym postępowaniu administracyjnym za nieważną. Szkoda jakiej doznali powodowie jest przy tym normalnym następstwem, w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. wydanej decyzji wywłaszczeniowej. Sąd pierwszej instancji wskazał, że ramy niniejszego postępowania sprowadzają się zatem do ustalenia wysokości należnego powodom odszkodowania przy czym odszkodowanie winno odpowiadać wartości utraconej nieruchomości z uwzględnieniem stanu i przeznaczenia z chwili wydania wadliwej decyzji i cen aktualnych.

Ustalając stan i wartość nieruchomości z chwili jej wywłaszczenia na rzecz państwa Sąd Okręgowy posłużył się przede wszystkim opinią biegłego rzeczoznawcy majątkowego M. S. (1).

Sąd Okręgowy wskazał, że z zebranego materiału dowodowego wynikało, że w chwili wydania decyzji wywłaszczeniowej sporna nieruchomość była już przeznaczona pod uprawę leśną i tak też de facto była wykorzystywana. Zaraz po wydaniu tej decyzji grunty zostały przekazane Nadleśnictwu w S.. Potwierdzeniem, że były to grunty leśne jest również decyzja z 3.06.1970 roku dokonująca zmian w ewidencji. Zarówno przed jak i po zmianie grunt w decyzji wymieniany jest jako grunt leśny, do czego w sposób szczególny odniósł się biegły

w swojej opinii. W konsekwencji Sąd Okręgowy przyjął, że w chwili wydania decyzji wywłaszczeniowej w 1968 roku działki o nr (...), poza działką siedliskową o powierzchni 0,11 ha, stanowiły grunty leśne o łącznej pow. 9,62 ha.

Sąd Okręgowy zważył dalej, że powyższe powoduje, że wartość nieruchomości ustalona jedynie w oparciu o jej stan z chwili wydania bezprawnej decyzji administracyjnej nie będzie odpowiadała rzeczywistej wartości szkody, jaką powodowie ponieśli w związku z bezprawnym przejęciem gospodarstwa rolnego na rzecz państwa. W ocenie Sądu pierwszej instancji, miarodajnym dla ustalenia wartości uszczerbku majątkowego winien być zatem taki stan nieruchomości, w którym funkcjonowałaby ona gdyby nie została wydana decyzja administracyjna. Znamionym w tej części okazały się np. zeznania B. K., który w sposób jednoznaczny wskazał, że powodem dla którego jego rodzice przestali przyjeżdżać do nieruchomości W. W. (1) i ją uprawiać było postępujące jej zalesianie. Wyjaśniano przy

tym, że proces zalesiania odbywał się etapowo i zmierzał w kierunku siedliska. Nie sposób było również zignorować zeznań samej powódki, która mówiła o swoistym przymusie jakie stosowało państwo na ówczesnych właścicielach ziemskich. Dowodem powyższego bezprawnego działania państwa jest chociażby podjęcie się przez Nadleśnictwo zalesiania nieruchomości poprzedników prawnych powodów bez uzyskania jakiegokolwiek zgody właściciela i nawet przed wydaniem formalnej decyzji administracyjnej o wywłaszczeniu, która w realiach niniejszej sprawy i tak okazała się nieważna. Sąd Okręgowy w tym miejscu przytoczył zeznania powódki ze sprawy o sygn. VII Ns 611/13, która toczyła się przed SR w Słupcy kiedy to powódka wyjaśniała, że gdy jej matka zmarła w 1963 roku „to weszli i zalesili”. Dlatego zdaniem Sądu pierwszej instancji dla wyliczenia wartości szkody jaką ponieśli powodowie adekwatnym okazała się ta wersja opinii biegłego M. S., na podstawie której możliwym było określenie wartości rynkowej gruntów użytkowanych rolniczo w okresie poprzedzającym ich zalesienie. Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że z treści opinii biegłego wynikało jednoznacznie, że zalesianie rozpoczęto najprawdopodobniej w latach 1962-63 co wynikało z opisu taksacyjnego drzewostanu. Z kolei według rejestru z ewidencji z 1962 roku działki o nr (...) stanowiły grunty orne z powierzchnią użytków rolnych odpowiednio 2,45 ha dla działki (...) ha dla działki (...). Z zeznań świadka R, K. wynikało przy tym jednoznacznie, że dopóki w nieruchomości W. W. (1) mieszkały jej

dzieci to gospodarstwo było uprawiane - przeważnie ziemniaki, żyto, saradela i owies. O rolniczym wykorzystywaniu przedmiotowej nieruchomości mówili w swoich zeznaniach również świadkowie I. K., M. R., H. K. i Z. N.. Pod względem urodzajności i możliwości produkcyjnej grunty te były bardzo słabej jakości, zakwalifikowane w całości do klasy VI z, co kwalifikowało je do zalesienia. Nie budziła przy tym wątpliwości Sądu pierwszej instancji zastosowana przez biegłego metodologia wyliczenia szkody w postaci wartości gruntów użytkowanych rolniczo jak i wartości budynków wraz z działką siedliskową o powierzchni 0,11 ha i elementami jej zagospodarowania.

W ocenie Sądu Okręgowego, wbrew twierdzeniom pozwanego, konstrukcję oraz stan techniczny budynków znajdujących się w siedlisku można było „odtworzyć” na podstawie zeznań świadków R. K., I. K., H. K., M. R., Z. N. czy też B. K.. Nie sposób było przy tym zarzucać aby ustalenia jakie poczynił biegły nie znajdowały odzwierciedlenia w zebranych materiale dowodowym.

Sąd Okręgowy wskazał, że w konsekwencji według treści opinii biegłego M. S. wysokość poniesionej przez powodów szkody winna odpowiadać wartości utraconych budynków wraz z działką siedliskową o powierzchni 0,11 ha w wysokości 65.000 zł jak i wartości gruntów użytkowanych rolniczo w wysokości

250.300 zł. Dlatego zasadnym okazało się żądanie zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów odszkodowania w wysokości 315.300 zł. Z uwagi jednak na fakt, że powodowie zmodyfikowali pierwotne żądanie w ten sposób, że wykluczyli z niego element „solidarności”, zastępując go żądaniem zasądzenia odpowiedniej kwoty odszkodowania na rzecz poszczególnych powodów według odpowiednich udziałów, odziedziczonych po W. W. (1) przez troje jej dzieci, to jest nieżyjących obecnie: S. W. (1) i K. K. (1) oraz powódkę G. G., stąd Sąd Okręgowy w ślad za powyższym zasądził na rzecz córki właścicielki powódki G. G. 1/3 z kwoty 315.300 zł, tj. 105.100 zł (choć w ostatecznie sprecyzowanym żądaniu powódka wносиła o zasądzenie kwoty

113.300 zł.), a pozostałą część stanowiącą 2/3 całości, na rzecz biorących udział w procesie spadkobierców po S. W. (2) 1/3 i 1/3 na rzecz spadkobierców po K. K. (1).

Dalej Sąd Okręgowy wskazał, że udział S. W. (1) (1/3) dziedziczyli w częściach równych żona A. (zmarła w toku procesu w dniu 15.02.2017 roku i dzieci powodowie B. S. (1) i K. W. (1) (którzy jednocześnie odziedziczyli spadek po matce w częściach równych po 14, stąd ostatecznie udział każdego z powodów; B. S. (1) i K. W. (1) stanowi kwota po 52.550 zł. ($1/3 \times 3 = 1/9 + 14 \text{ z } 1/9$ po zmarłej w toku procesu matce ww. powodów co ostatecznie daje każdemu z nich po 1/6 co w przeliczeniu z kwoty 315.300 zł. stanowi 2 x po 52.550 zł.

Z udziału spadkowego przysługującego w 1/3 spadku córce właścicielki . K. K. (1), dziedziczyli po niej mąż, J. K. (1) oraz troje dzieci: B. K. (1), G. K. i W. G. (1). W tej sytuacji udział każdego z uprawnionych do dziedziczenia stanowi 14 z 1/3 masy spadkowej po W. W. (1) = 1/12. Udział spadkowy po zmarłym J. K. (1) dziedziczy troje jego dzieci, stąd ostateczny udział każdego z nich to 1/8 (w niniejszym procesie dotyczy to powodów G. K. i W. G. (1). Sąd Okręgowy

wskazał, że powyższe wyliczenie daje kwotę po 39.12,50 zł. (1/8 z kwoty 315.300 zł.) dla każdego z uprawnionych, z tym że zasądzono każdemu z ww. dwojga powodów kwoty po 37.777 zł. zgodnie z żądaniem pozwu. W zakresie żądań powodów określonych kwotą po 37.777 zł, Sąd Okręgowy mając na uwadze zakaz orzekania ponad żądanie (art. 321 k.p.c.) kwotę tą traktował jako górną granicę roszczenia dochodzonego przez każdego z uprawnionych.

Ostatecznie w wyroku zasądzono sumę kwot: 105.100 zł. + 52.550 zł. + 52.550 zł + 37.777 zł. + 37.777 zł = 285.754 zł. Powyższe skutkuje tym, że żądanie pozwu określone kwotą 340.000 zł oddalono ponad kwotę zasądzoną w punkcie 1 wyroku. Sąd Okręgowy wskazał, że w procesie brał początkowo udział także powód B. K. (1), ale jego apelacja od wyroku z dnia 31.07.2015 roku została prawomocnie odrzucona, stąd nie bierze on udziału w procesie.

Odsetki należne powodom od kwot uwzględnionych w wyroku, Sąd pierwszej instancji zasądził od dnia następnego po tym gdy powodowie w sposób ostateczny sprecyzowali swe żądania, co nastąpiło na rozprawie w dniu 12.10.2016 roku.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. oceniając ostateczny wynik procesu w porównaniu do pierwotnego żądania pozwu,

nadto koszty procesu poniesione przez strony w okresie gdy proces prowadzono pod sygn. akt IC 583/11 tut. Sądu. Nieuiszczonymi kosztami sądowymi, nie obciążano stron procesu, gdyż po stronie pozwanej występuje Skarb Państwa, a powodów kosztami tymi (w zakresie oddalonego powództwa) nie obciążano z uwagi na charakter i długotrwałość sporów, których podłożem była wadliwie wydana decyzja wywłaszczeniowej z dnia 11.11.1968 roku (art.113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych).

Na postanowienie o kosztach wyroku zawarte w punkcie 4 wyroku zażalenie wnieśli powodowie.

Zaskarżonemu postanowieniu powodowie zarzucili naruszenie art. 100 k.p.c. w zw. z § 3 pkt 7 i § 10 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i wzajemne zniesienie poniesionych przez strony kosztów procesu w sytuacji gdy powodowie wygrali proces w 84%.

W oparciu o powyższy zarzut powodowie wnieśli o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych, w tym także za postępowanie apelacyjne i zażaleniowe przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu w sprawie o sygn. akt I ACz 74/16,1 ACa 31/16 według norm przepisanych oraz zasądzenie od pozwanych na rzecz powodów kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Apelację od powyższego wyroku wnieśli powodowie, zaskarżając go w części, tj. w zakresie punktu 1 dotyczącego odsetek ustawowych do 31.12.2015 roku i od 01.01.2016 roku co do odsetek za opóźnienie do 12.10.2016 roku od kwot zasądzonych na rzecz każdego z powodów odszkodowania.

Zaskarżonemu orzeczeniu powodowie zarzucili naruszenie prawa materialnego polegający na błędnej wykładni art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 359 § 1 k.c. i zasądzenie odsetek od 13.10.2016 roku jako daty rzekomego doprecyzowania roszczenia w dniu 12.10.2016 roku na rozprawie.

W oparciu o powyższy zarzut powodowie wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie 1 i zasądzenie na rzecz powodów:

- G. G. kwotę 105.100 zł z ustawowymi odsetkami od 14.06.2011 roku do 31.12.2015 roku oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 01.01.2016 roku do dnia zapłaty,
- B. S. (1) kwotę 52.550 zł z ustawowymi odsetkami od 14.06. 2011 roku do 31.12.2015 roku oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 01.01.2016 roku do dnia zapłaty,

- K. W. (1) kwotę 52.550 zł. z ustawowymi odsetkami od 14.06.2011 roku do 31.12.2015 roku oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 01.01.2016 roku do dnia zapłaty,
- W. G. (1) kwotę 37.777 zł z ustawowymi odsetkami od 14.06.2011 roku do 31.12.2015 roku oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 01.01.2016 roku do dnia zapłaty;
- G. K. kwotę 37.777 zł z ustawowymi odsetkami od 14 czerwca 2011 roku do 31.12.2015 roku oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 01.01.2016 roku do dnia zapłaty

oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję według norm przepisanych dla każdego z powodów oraz podtrzymali zażalenie co do kosztów zastępstwa procesowego z 24.01.2019 roku oraz wnioski o zmianę punktu 3 i 4 wyroku.

Apelację od przedmiotowego wyroku wniósł również pozwany, zaskarżając go w części, tj. w zakresie punktu 1 i 4.

Orzeczeniu pozwany zarzucił naruszenie:

1. art. 361 § 1 k.c. w zw. z art. 160 § 1 k.p.a. poprzez przyjęcie, że zachodzi adekwatny związek przyczynowy pomiędzy szkodą wskazywaną przez powodów a orzeczeniem Prezydium (...) w S. z dnia 11 listopada 1968 roku, w sytuacji gdy jak wynika z ustaleń faktycznych, po wyeliminowaniu wady formalnej, treść decyzji musiałaby być taka sama a to wobec spełnienia się przesłanek z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 13 lipca 1957 roku o zmianie dekretu z dnia 18 kwietnia 1955 roku o uwłaszczeniu, i uregulowaniu innych spraw, związanych z reformą rolną i osadnictwem rolnym,

2. art. 361 § 1 k.c. w zw. z art. 160 § 1 k.p.a. i art. 172 § 2 k.c. poprzez przyjęcie, że zachodzi adekwatny związek przyczynowy pomiędzy szkodą wskazywaną

przez powodów a orzeczeniem Prezydium (...) w S. z dnia 11 listopada 1968 roku w sytuacji gdy Skarb Państwa nabył przedmiotowa nieruchomość w drodze zasiedzenia,

3. art. 233 § 1 k.p.c. również w zw. z art. 365 § 1 k.p.c., poprzez nieuwzględnienie prawomocnego postanowienia wydanego przez Sąd Okręgowy w Koninie w dniu 4 lipca 2014 roku w sprawie sygn. akt II Ca 227/14 i nieuwzględnienie istotnej dla sprawy okoliczności faktycznej, tj. zasiedzenia przedmiotowej nieruchomości przez Skarb Państwa.

Wobec powyższych zarzutów pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania, z tym że kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

W odpowiedzi na apelację i zażalenie strony powodowej pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zażalenia powodów oraz o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania, z tym że kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

W odpowiedzi na apelację pozwanego powodowie wnieśli o oddalenie apelacji jako oczywiście bezzasadnej oraz o przyznanie kosztów zastępstwa procesowego w drugiej instancji dla każdego z powodów z osobna według norm przepisanych i za pierwszą instancję, jak w zażaleniu i apelację oraz za poprzednią drugą instancję, gdzie uchylono poprzedni wyrok Sądu Okręgowego w Koninie.

W toku postępowania apelacyjnego dnia 11 09 2019r zmarła powódka B. S. (1) i do postępowania przystąpili i jej spadkobiercy ; D. P. i B. S. (2), którzy nabyli spadek w udziale po ¹A części każdy i domagali się zasądzenia na swoją rzecz kwot po 26.275zł z ustawowymi odsetkami za odróżnienie od 14. 06.2011r do dnia zapłaty tj. po ¹/z z kwoty zasądzonej na rzecz B. S. (1). (k 962- 970).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje*.

Obie apelacje okazały się bezzasadne.

Sąd Okręgowy na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, ocenionego bez przekroczenia granic określonych treścią art. 233§1 k.p.c. dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych oraz trafnie określił ich prawne konsekwencje .

Ustalenia te oraz ich prawną ocenę Sąd Apelacyjny podziela, przyjmując je jako własne.

Co do apelacji powodów.

Na wstępie wskazać należy, że mimo, iż powodowie błędnie określili w apelacji zakres zaskarżenia zaskarżając pkt.1 w części dotyczącej odsetek ustawowych i odsetek ustawowych za opóźnienie do 12.10.2016r mimo, że w pkt.1 wyroku Sąd Okręgowy zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie od 13.10.2016r, to z treści apelacji wynikało ,że w istocie intencją powodów było objęcie zakresem zaskarżenia pkt.2 wyroku w części w jakiej Sąd I instancji oddalił powództwo o odsetki ustawowe za okres sprzed 13.10.2016r,

Argumentacja powodów w odniesieniu do żądania zasądzenia odsetek za okres wcześniejszy tj. od dnia 14.06.2011r nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 363§2k.c. , jeżeli naprawienie szkody ma nastąpić w pieniądzu, wysokość odszkodowania powinna być ustalona według cen z daty ustalenia odszkodowania, chyba że szczególne okoliczności wymagają przyjęcia za podstawę cen istniejących w innej chwili. W rozpoznawanej sprawie wysokość odszkodowania została ustalona przez Sąd Okręgowy w oparciu o opinię biegłego sądowego M. S. (1), który do określenia wartości gruntów i budynków z działką siedliskową uwzględniał ceny transakcyjne nieruchomości podobnych przy zastosowaniu współczynnika korygującego i tak: za okres od lutego 2016r do czerwca 2017r w odniesieniu do budynków z działką siedliskową i od czerwca 2015r do czerwca 2017 r w odniesieniu do gruntów rolnych. Początek okresu opóźnienia za który przysługują odsetki wyznacza wymagalność roszczenia , czyli chwila w której świadczenie powinno być spełnione. W orzecznictwie przyjmuje że w wypadku, kiedy przedmiotem sporu jest świadczenie pieniężne należne wierzycielowi, w tym także świadczenie odszkodowawcze zasadą pozostaje, że termin płatności świadczenia - w zakresie kwot w nim żądanych i uznanych ostatecznie za uzasadnione - wyznacza wezwanie dłużnika do zapłaty. Jednocześnie wskazuje się ,że konstrukcja roszczenia odsetkowego za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego z art.481 k.c. oparta jest na założeniu, że w chwili powstania obowiązku świadczenia dłużnik wiedział nie tylko o obowiązku świadczenia na rzecz wierzyciela, ale także znał wysokość świadczenia, które ma spełnić, a co najmniej (jak np. w wypadkach świadczeń przyznawanych na podstawie art.445 § 1 k.c., których wysokość jest w pewnym stopniu ocenana) miał dostęp do informacji o okolicznościach umożliwiających mu oszacowanie typowego w takich przypadkach świadczenia kompensacyjnego. Skoro zaś w rozpoznawanej sprawie powodowie ostatecznie sprecyzowali roszczenie w zakresie szkody rzeczywistej- wartości utraconej nieruchomości- na rozprawie apelacyjnej dnia 12.10.2016r. (k676-677), to w istocie dopiero od tej chwili pozwany pozostawał w opóźnieniu w zapłacie dochodzonego odszkodowania, jako, że z chwilą sprecyzowania roszczenia pozwany znał zarówno rodzaj dochodzonej szkody , jej źródło i wysokość żądanego odszkodowania, zaś opinia biegłego sądowego potwierdziła zasadność oszacowania szkody przez powodów. W konsekwencji dopiero od tej chwili można zasądzić od niego ustawowe odsetki za opóźnienie, co czyni zarzut naruszenia art,481k.c. nieuzasadnionym.

Z tych względów apelacja powodów jako bezzasadna podlegała z mocy art. 385k.p.c. oddaleniu.

Zmiana pkt.1 tiretu2 zaskarżonego wyroku nastąpiła z uwagi na wstąpienie do procesu spadkobierców zmarłej na etapie postępowania apelacyjnego powódki B. S. (1). Następcy prawni powódki B. S. (1) odziedziczyli po niej roszczenie o naprawienie szkody, stosownie do udziałów odziedziczonych po zmarłej powódce tj. po !4 każdy (art. 922§1k.c. w zw. z aktem poświędzenia dziedziczenia k 964-965). Skoro zatem należne powódce B. S. (1) odszkodowanie wynosiło 52.550zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 13.10.2016r to na rzecz każdego z jej spadkobierców należna

stosownie do udziałów spadkowych wynosiła 26.275zł(52.550 :2) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 13.10.2016r o czym Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386§1 k.p.c. orzekł w pkt. I wyroku.

Co do apelacji pozwanego

W okolicznościach rozpoznawanej sprawy nieuzasadniony okazał się zarzut naruszenia art. 361§1k.c. w zw. z art. 160§1k.p.c. Apelujący pomija, że istnienie adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy wadliwym wydaniem przez Prezydium (...) w S. decyzji z 11.11.1968r nr PG-V- 22Op/3/68 o przejęciu bez odszkodowania na własność Państwa nieruchomości rolnej opuszczonej przez Weronkę W., a szkodą powodów stanowiącą równowartość utraconej nieruchomości zostało przesądzone w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego z 25.10.2016r , którym to wyrokiem uchylono wyrok Sądu Okręgowego z 31.07.2015r w części oddalającej powództwo wobec pozwanego Skarbu Państwa -Wojewody (...) i przekazano sprawę w tym zakresie do ponownego rozpoznania.

Zgodnie z art. 386§6k.p.c. ocena prawna wyrażona w uzasadnieniu wyroku sądu II instancji wiąże zarówno sąd któremu sprawa została przekazana, jak i sąd II Instancji przy ponownym rozpoznaniu sprawy. Od tej zasady istnieją jedynie trzy wyjątki, wyrażone przez ustawodawcę w tym przepisie - gdy nastąpiła zmiana stanu prawnego, okoliczności faktycznych bądź po wydaniu wyroku przez Sąd II instancji Sąd Najwyższy w uchwale rozstrzygającej zagadnienie prawne wyraził odmienną ocenę prawną. W rozpoznanej sprawie nie zachodzi żaden z wyjątków uzasadniający odstępianie od wyrażonej uprzednio przez Sąd Apelacyjny oceny prawnej co do istnienia adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy szkodą powodów a decyzją Prezydium (...) w S. z 11.11.1968r. Innych wyjątków ani ustawa ani ustalone orzecznictwo Sądu Najwyższego nie dopuszcza. Jest to uzasadnione , gdyż odmiennie stanowisko otwierałoby drogę do woluntaryzmu w orzecznictwie sądowym. Określone art. 386§6k.p.c. związanie sądu oceną prawną oznacza, że ani strony nie mogą kolejnej apelacji opierać na zarzutach z tą oceną sprzecznych, ani sąd II instancji nie może formułować ocen prawnych sprzecznych ze stanowiskiem wyrażonym przez ten sąd w poprzednim orzeczeniu i to nawet w sytuacji gdy wyrażona już przez odwoławczy ocena prawna jest wadliwa. (por. postanowienie SN z 30.01.2013r VCSK 101/12 i powołane w uzasadnieniu postanowienia wyroki SN).

Z tych względów brak podstaw do odniesienia się do zarzutu naruszenia art. 361§1k.c. w zw. z art. 160§1k.p.c. Ubocznie Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym przedmiotową apelację wskazuje, że podziela w całości wyrażoną w poprzednim wyroku ocenę prawną co do istnienia adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy wydaniem wadliwej (konstytucyjnej i uznaniowej)decyzji Prezydium (...) w S. z 11.11.1968^ a szkodą powodów odpowiadającą wartości utraconej nieruchomości. Gdyby nie wydano tej wadliwej decyzji powodom jako następcom prawnym W. W. (1) przysługiwałoby prawo własności przedmiotowej nieruchomości.

Z przyczyn wyżej wskazanych nieuzasadniony okazał się także zarzut naruszenia art. 361§1k.c.w zw. z art. 160§1 k.p.a. i art. 172§2k.c. Sąd Apelacyjny w poprzednim wyroku z 25.10.2016r wyraził jednoznaczną ocenę, iż utrata własności nieruchomości przez powodów nie była konsekwencją zasiedzenia nieruchomości przez Skarb Państwa, lecz zasiedzenie było skutkiem wydania bezprawnej decyzji i opartego o nią protokołu przekazania nieruchomości z 29.12.1968r.

Pozwany w apelacji sformułował odmienną ocenę od wyrażonej przez Sąd Apelacyjny, co pozostaje w sprzeczności z art. 386§6k.p.c., i powoduje, że zarzut naruszenia art. 361§1k.c.w zw. z art. 160§1k.p.a. i art. 172§2k.c. poprzez przyjęcie, zachodzi adekwatny związek przyczynowy pomiędzy szkodą wskazywaną przez powodów a orzeczeniem Prezydium (...) w S. z dnia 11 listopada 1968 roku w sytuacji gdy Skarb Państwa nabył przedmiotowa nieruchomość w drodze zasiedzenia nie mógł odnieść zamierzonego skutku.,

Nieuzasadniony okazał się zarzut naruszenia art. 233§1 k.p.c. w zw. z art. 365§1k.p.c.

Zgodnie z art. 365§1 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe oraz organy administracji publicznej, a wypadkach przewidzianych w ustawie także inne osoby.

W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że moc wiążąca orzeczenia odnosi się do treści jego sentencji, zaś zawarte w uzasadnieniu motywy rozstrzygnięcia mogą mieć znaczenie dla ustalenia zakresu mocy wiążącej prawomocnego orzeczenia, czyli granic prawomocności materialnej orzeczenia . Związanie prawomocnym wyrokiem rozciąga się na jego motywy w takich granicach , w jakich stanowią one konieczne uzupełnienie rozstrzygnięcia , niezbędne dla wyjaśnienia jego zakresu i istoty stosunku prawnego, do którego się odnosi.

Sąd Rejonowy w Koninie prawomocnym postanowieniem z 06.03.2014r , sygn.akt. VII Ns 611/13 stwierdził, że Skarb Państwa -Lasy Państwowe nabył przez zasiedzenie własność przedmiotowej nieruchomości z dniem 29.12.1988r. W uzasadnieniu powyższego orzeczenia Sąd ten stwierdził ,że bieg zasiedzenia rozpoczął się z chwilą przekazania nieruchomości Skarbowi Państwa protokołem zdawczo - odbiorczym z 29.12.1968r, wydanym na podstawie decyzji wywłaszczeniowej z 11.11.1968r. . Sąd ten wskazał, że dopiero sporządzony protokół zdawczo -odbiorczy wskazywał na realny zamiar Skarbu Państwa zagospodarowania przedmiotowych gruntów według istniejących planów miejscowych i z datą jego sporządzenia Skarb Państwa uzyskał posiadanie samoistne przedmiotowej nieruchomości. Ocena jest objęta mocą wiążącą w myśl art. 365§1 k.p.c. W świetle powyższego nie budzi wątpliwości, że zasiedzenie przedmiotowej nieruchomości było skutkiem wydania wadliwej decyzji wywłaszczeniowej ,w oparciu o którą protokołem zdawczo - odbiorczym z 29.12.1968r przekazano przedmiotowy grunt na rzecz Skarbu Państwa w posiadanie samoistne. W tych warunkach, wbrew wywodom apelującego, stwierdzenie zasiedzenia nie wyklucza istnienia związku przyczynowego pomiędzy utratą własności przez powodów i poniesioną przez nich szkodą, a wydaniem wadliwej decyzji wywłaszczeniowej, bowiem gdyby nie ta decyzja to nie doszłoby do przekazania nieruchomości w posiadanie samoistne Skarbowi Państwa i w konsekwencji do jej zasiedzenia.

Z przedstawionych względów apelacja pozwanego jako bezzasadna podlegała z mocy art. 385k.p.c. oddaleniu.

.o kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 100k.p.c.dokonując ich wzajemnego zniesienia wobec oddalenia obu apelacji.

Małgorzata Kaźmierczak Piotr Górecki Bogdan Wysocki

--	--	--